

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Styrelsen for International
Rekruttering og Integration

Vejledning til visitation og indplacering på danskuddannelser til voksne udlændinge m.fl.

Vejledning til visitation og indplacering på danskuddannelser til voksne udlændinge m.fl.

**Udlændinge- og Integrationsministeriet
Styrelsen for International Rekruttering og Integration**

www.uim.dk/siri

E-mail: siri@siri.dk

2023

Indholdsfortegnelse

Indledning og læsevejledning	4
------------------------------------	---

DEL 1

Overordnede retningslinjer for visitation og indplacering på danskuddannelserne for voksne udlændinge	6
1.1 Visitationssamtalens overordnede formål og elementer	6
1) Afdækning af kursistens generelle og sproglige forudsætninger	6
2) Information til kursisten om deltagelse i danskuddannelse	7
1.2 Tilrettelæggelse af samtalen	7
1.3 Visitationssamtalens elementer	8
Afdækning af kursistens generelle forudsætninger	8
Afdækning af kursistens jobmål og mål med danskuddannelse	8
Sproglig afdækning	9
Indplacering på danskuddannelse og modul	9
Indplacering på danskuddannelse	9
Indplacering på modul	11
Information til kursisten om deltagelse i danskuddannelse	11
Dokumentation af pædagogisk konklusion i visitationen	11
Omplacering af kursister	12
Genstartere	12
Visitation i grupper	12
Visitation online	12

DEL II

Uddybet gennemgang af retningslinjerne for visitation og indplacering på danskuddannelserne	15
2.1 Indplacering på danskuddannelse	15
Indplacering på Danskuddannelse 1 eller 2?	15
Kursistens eventuelle uddannelsesperspektiv i forbindelse med indplacering ...	17
Personlige forhold med betydning for indplacering	18
2.2 Information til kursisten om deltagelse i danskuddannelse	18
2.3 Ordblindhed	19

BILAG

Bilag 1: Visitations- og indplaceringsskema	21
Bilag 2: Danskuddannelsesmodel	23

Indledning og læsevejledning

Denne reviderede *Vejledning til visitation og indplacering på danskuddannelser til voksne udlændinge m.fl.* indeholder gældende retningslinjer for visitation og indplacering på danskuddannelserne. Vejledningens indhold og opbygning tager afsæt i gældende lovgivning og det vidensgrundlag, der er fremkommet i forbindelse med SIRI's statslige tilsyn med visitation og indplacering. Vejledningen afspejler dermed en fælles faglig forståelse af pædagogiske praksisser, der lever op til lovkrav, og som skaber kvalitet i visitationen.

Formålet med vejledningen er at fremme ensartede praksisser på tværs af sprogcentre og dermed højne kvaliteten af visitation og indplaceringer på danskuddannelserne. Vejledningen lægger derfor op til en bestemt struktur i visitationen, der hjælper visitator til at komme rundt om alle væsentlige faglige elementer under visitationssamtalen og den sproglige afdækning. Denne struktur er rygraden i vejledningens del I og i visitations- og indplaceringsskemaet i bilag 1 ([bilag 1 →](#)).

Vejledningens opbygning

Del I er en kort gennemgang af visitationens faste elementer og de retningslinjer, der knytter sig til visitators opgaver. Del II er en faglig uddybning af en række faglige problemstillinger, som visitatorerne selv har peget på, som nogle der ofte giver anledning til tvivl om indplacering af kursister. Vejledningen indeholder desuden to bilag med henholdsvis SIRI's visitations- og indplaceringsskema (bilag 1) og danskuddannelsesmodellen med en oversigt over de tre danskuddannelser, afsluttende danskprøver, moduler og angivelser af CEFR-niveauer ([bilag 2 →](#)).

SIRI har i 2022 udgivet et visitationsmateriale til afdækning af kursisternes sproglige forudsætninger for at deltage i danskuddannelse. I 2023 er der endvidere udgivet et supplerende visitationsmateriale til indplacering på studieprøvemodulet (DU3.6). Materialet skal bruges ved visitation og indplacering på danskuddannelserne. Materialet er udgivet i fire selvstændige publikationer, som kan tilgås via SIRI's hjemmeside.

DEL I

Overordnede retningslinjer for visitation og indplacering på danskuddannelserne for voksne udlændinge

Det er kursistens bopælskommune, der henviser kursisten til danskundervisning på et sprogcenter. Kommunens henvisning til danskuddannelse skal ske før sprogcenterets visitation af kursisten, og kursisten vil da have modtaget et henvisningsbrev.

Det er sprogcenteret, der laver den pædagogiske vurdering af kursistens forudsætninger for at deltage i danskuddannelse, og som foretager den endelige indplacering af kursisten på danskuddannelse og modul.

For kursister, for hvem der udarbejdes en integrationskontrakt, og for kursister, der henvises til danskuddannelse som led i »Min Plan« i henhold til Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, sker indplaceringen i videst mulige omfang under hensyntagen til målene i integrationskontrakten eller »Min Plan«.

1.1 Visitationssamtalens overordnede formål og elementer

Den indledende visitationssamtale er ofte kursistens første møde med sprogcenteret. Samtalen skal give visitator et tilstrækkeligt fagligt grundlag for at finde frem til det bedste egnede undervisningstilbud til kursisten samt give kursisten viden om og tillid til det undervisningstilbud, skolen kan give.

Samtalen bruges af visitator til at:

- verificere de oplysninger om kursisten, som skolen har modtaget fra henvisende myndighed
- få oplysninger om kursistens skole- og uddannelsesbaggrund, kursistens mål med danskuddannelse, evt. tidligere beskæftigelse, beskæftigelsesplaner i Danmark samt relevante aspekter af kursistens generelle livsmæssige situation
- afdække kursistens sproglige forudsætninger
- tale med kursisten om at deltage i danskuddannelse.

Samtalen består af to dele: 1) afdækningsdel og 2) informationsdel.

1) Afdækning af kursistens generelle og sproglige forudsætninger

Visitator afdækker flg.:

- Kursistens generelle forudsætninger for deltagelse i danskuddannelse
- Kursistens mål med deltagelse i danskuddannelse
- Kursistens jobferinger og jobmål i DK (og evt. uddannelsesmål)
- Kursistens sproglige kompetencer, herunder evt. dansksproglige kompetencer

Denne del af samtalen bruges af visitator til at få oplysninger om kursistens skole- og uddannelsesbaggrund, kursistens mål med danskuddannelse, beskæftigelsesplaner i Danmark samt relevante aspekter af kursistens generelle livsmæssige situation.

Afdækningen af kursistens generelle forudsætninger danner sammen med resultatet af den sproglige afdækning grundlag for visitators pædagogiske vurdering og den endelige indplacering af kursisten på danskuddannelse og modul.

Dokumentation

Visitationssamtalen afsluttes med en skriftlig kortfattet pædagogisk-faglig konklusion, som gemmes til dokumentation for kursistens indplacering. Sprogcenteret skal gemme det udfyldte visitationsskema enten som et fysisk skema eller i indskannet form på kursistens sag. Dokumentation for visitationens afdækninger kan også ske, ved at oplysningerne fra SIRI's visitationsskema overføres til det digitale visitationsskema, som findes i Ludus.

2) Information til kursisten om deltagelse i danskuddannelse

Visitor informerer kursisten om relevante formelle krav (relevant lovgivning) og skolens forventninger til deltagelse i danskuddannelse.

Den samlede visitation til deltagelse i danskuddannelse til voksne udlændinge skal dermed indeholde følgende elementer:

- Afdækning af kursistens generelle forudsætninger for deltagelse i danskuddannelse
- Afdækning af kursistens mål med deltagelse i danskuddannelse
- Afdækning af kursistens evt. jobberfaringer og jobmål i DK (og/eller evt. uddannelsesmål)
- Afdækning af kursistens sproglige kompetencer ved hjælp af SIRI's visitationsmateriale, herunder evt. dansksproglige kompetencer
- Vurdering og indplacering af kursisten på danskuddannelse og modul
- Skriftlig kortfattet pædagogisk-faglig vurdering til dokumentation for indplacering
- Information til kursisten om deltagelse i danskuddannelse (forventninger og krav)

Det er lederens pligt at sørge for, at der afsættes tilstrækkelige resurser til, at visitationen kan ske, således at SIRI's retningslinjer for visitation og indplacering overholdes.

1.2 Tilrettelæggelse af samtalen

For at få det bedste udbytte af samtalen, for såvel kursist som visitor, er det væsentligt, at kursisten så vidt muligt forstår visitationssamtalens forskellige formål, samt at samtalen form og indhold løbende tilpasses kursistens profil bedst muligt; det kan fx være i forhold til omfanget og arten af den formelle information, der gives om deltagelse i danskuddannelsen.

Fysiske rammer

Visitationssamtalen bør foregå i rolige og trygge rammer i et velegnet, uforstyrret lokale med de fornødne faciliteter. Der afsættes tilstrækkelig tid til, at visitationssamtalen kan omfatte de forskellige dele, som retningslinjerne foreskriver, inkl. den sproglige afdækning.

Den sproglige afdækning kan evt. ligge forskudt fra afdækningen af kursistens generelle forudsætninger, men *skal* finde sted *før* den endelige indplacering på danskuddannelse og modul, og holdsætning kan ske.

Visitationsskema

Under samtalen anvendes vejledningens visitationsskema (*bilag 1* →). Skemaet følger den anbefalede tilrettelæggelse af samtaleens forskellige indholdselementer.

Kommunikation

Visitationssamtalen bør som udgangspunkt gennemføres på et fælles sprog. Hvis det ikke er muligt, bør der gøres brug af tolkebistand. I tilfælde af at en pårørende fungerer som tolk, bør visitator være særlig opmærksom på, at samtalen foregår direkte med kursisten.

1.3 Visitationssamtalens elementer

Afdækning af kursistens generelle forudsætninger

Visitorator noterer oplysninger om kursistens personlige data, nationalitet, modersmål, evt. fremmedsprog samt skole- og uddannelsesbaggrund i vejledningens visitationsskema. Endvidere kan visitator vælge at spørge uddybende til kursistens livsomstændigheder, fx helbred eller familieforhold, hvis det skønnes relevant for en endelig indplacering.

Afdækning af kursistens jobmål og mål med danskuddannelse

Danskuddannelserne for voksne udlændinge har ifølge danskuddannelsesloven et beskæftigelsessigte. Derfor er det væsentligt, at visitator allerede i visitationssamtalen taler med kursisten om vedkommendes mål med danskuddannelse, joberfaringer og planer for beskæftigelse i Danmark. Her kan der lægges særlig vægt på at informere om væsentligheden af at kunne dansk for at opnå varig beskæftigelse i Danmark. Visitorator noterer oplysninger om kursistens beskæftigelsesplaner i Danmark i vejledningens visitationsskema.

Visitorator kan uddybe det beskæftigelsesrettede indhold i den undervisning, kursisten vil møde, i forbindelse med at kursisten informeres generelt om danskuddannelsens indhold.

Sproglig afdækning

Kursisten kan først endeligt indplaceres, når der har fundet en tilstrækkelig sproglig afdækning sted, dvs. en afdækning, der kan fastslå kursistens:

- Sikkerhed i at læse på det latinske alfabet
- Forventede progressionshastighed og udvikling af skriftlige færdigheder på dansk
- Mundtlige og skriftlige dansksproglige forudsætninger

Den sproglige afdækning skal være af en kvalitet, der gør det muligt for visitator at foretage en pædagogisk-faglig vurdering af, hvad der vil være det bedst egnede undervisningstilbud til kursisten. Den sproglige afdækning skal udføres af en person med bred pædagogisk erfaring med faget dansk som andetsprog (se også [afsnit 2.1](#) → for en uddybning af sproglig afdækning).

Visitator anvender visitationsopgaverne i SIRI's visitationsmateriale (2022) til at afdække kursistens sproglige forudsætninger. Dette materiale kan undtagelsesvis suppleres af enkelte andre opgaver, hvis det skønnes nødvendigt for at udføre en tilstrækkelig afdækning.

Indplacering på danskuddannelse og modul

Indplaceringen af en kursist foregår i to faser:

- Indplacering på *danskuddannelse*
- Indplacering på *modul*

Oplysninger om kursistens generelle forudsætninger for at deltage i danskuddannelse samt resultaterne af den sproglige afdækning udgør visitators samlede grundlag for at vurdere, hvilken indplacering på danskuddannelse og modul der passer bedst til kursistens profil. Der skal altid være tale om en individuel helhedsvurdering af den enkelte kursists reelle muligheder for størst progression i danskuddannelses-systemet.

Sammenhæng mellem opholdstid, evt. danskundervisning i Danmark og kursistens dansksproglige færdigheder vil være en vigtig indikator for indplacering på danskuddannelse, ligesom der kan være aldersmæssige, helbredsmæssige eller sociale forhold, der skal tages højde for. Desuden vil kursistens formelle færdigheder på et europæisk fremmedsprog, der er strukturnært til dansk, have betydning for vedkommendes indplacering på danskuddannelse. DU-indplacering kan aldrig ske alene på baggrund af viden om kursistens uddannelsesniveau eller skolebaggrund.

Indplacering på danskuddannelse

Målgruppebeskrivelserne er overordnede og skal betragtes som vejledende. Som visitator vil man ofte møde kursister med profiler, der kan give anledning til tvivl om valg af danskuddannelse. Det er visitators opgave at foretage en samlet helhedsvurdering, der

kan føre frem til den bedst mulige indplacering i forhold til kursistens forudsætninger og realistiske muligheder i danskuddannelsessystemet.

Målgruppe for Danskuddannelse 1

Kursistgruppen på Danskuddannelse 1 omfatter:

- Kursister, der ikke læser og skriver noget sprog (ikke modersmåslæsende)
- Kursister, der læser og skriver et andet alfabet end det latinske
- Kursister, der i et vist omfang læser og skriver det latinske alfabet, men så usikkert, at undervisningen ikke kan følges med udbytte på Danskuddannelse 2

Kursister, som ikke er modermåslæsende eller ikke læser og skriver det latinske alfabet

Kursister, som ikke har lært at læse og skrive på det latinske alfabet, indplaceres på Danskuddannelse 1 (herunder modersmåslæsende på et andet alfabet). Indplacering på Danskuddannelse 1 kan kun ske efter en tilstrækkelig afdækning af kursistens faktiske skriftlige færdigheder på det latinske alfabet (*se også afsnit 2.1 →*).

For kursister, der er modersmåslæsende på et andet alfabet end det latinske, kan der være tale om, at en overflytning til Danskuddannelse 2 kan finde sted, hvis kursisten lærer at læse det latinske alfabet i tilstrækkelig grad til at følge undervisningen der.

Kursister, som i et vist omfang læser og skriver det latinske alfabet

Kursister, der læser og skriver det latinske alfabet i et vist omfang, men ikke i tilstrækkelig grad til at kunne deltage på Danskuddannelse 2, indplaceres på Danskuddannelse 1.

For nogle kursister kan der være tale om kortere tids undervisning på Danskuddannelse 1, inden en overflytning til Danskuddannelse 2 kan finde sted.

Et skift til Danskuddannelse 2 vil altid bero på en individuel vurdering af kursistens faktiske progression og på baggrund af en revisitation.

Målgruppe for Danskuddannelse 2

Som udgangspunkt indplaceres kursister, som har en begrænset (kortuddannet eller ufaglært) uddannelsesbaggrund fra hjemlandet, eller som ikke har systematisk tillærte skriftlige færdigheder på et europæisk fremmedsprog, der er strukturnært til dansk, på Danskuddannelse 2.

Endvidere kan kursister, som af andre grunde forventes at have en forholdsvis langsom progression, indplaceres på Danskuddannelse 2 (*se også afsnit 2.1 →*).

Målgruppe for Danskuddannelse 3

Som udgangspunkt indplaceres kursister, som har en mellemlang eller lang uddannelsesbaggrund fra hjemlandet, og som har systematisk tillærte skriftlige færdigheder på et europæisk fremmedsprog, der er strukturnært til dansk, på Danskuddannelse 3.

Kursister, som ikke umiddelbart har en klar Danskuddannelse 3-profil, men som af andre grunde må forventes at have en forholdsvis hurtig progression, kan tillige indplaceres på Danskuddannelse 3 (*se også afsnit 2.1 →*).

Indplacering på modul

Modulindplacering sker ud fra en helhedsvurdering af kursistens sproglige profil, dvs. ved hjælp af den sproglige afdækning og indtryk fra samtalen. Kursisten bør indplaceres på modul i forhold til sin svageste dansksproglige kompetence for at sikre, at også vedkommendes svageste sproglige kompetencer udvikles.

Information til kursisten om deltagelse i danskuddannelse

Det anbefales, at visitator så vidt muligt venter med at informere kursisten nærmere om danskuddannelsens struktur, indtil den endelige indplacering på danskuddannelse og modul er fastlagt. Det kan fx være informationer om:

- undervisningens beskæftigelsesrettede fokus
- modultest og afsluttende prøve
- skolens forventninger til kursistens aktive deltagelse i undervisningen, herunder regler om mødepligt og fravær
- holdstart og relevant lovgivning

Det vil dermed være lettere for visitator at målrette og afgrænse sin information til kursisten om at deltage i danskuddannelsen.

Udbyder skal sikre, at informationerne gives i en målrettet form, samt at de gøres tilgængelige for den enkelte kursist, fx ved at udlevere information i papirform eller informere om digital adgang via hjemmeside.

Dokumentation af pædagogisk konklusion i visitationen

Visitator skriver efter visitationssamtalen en kort pædagogisk konklusion med en faglig begrundelse for kursistens indplacering. Den pædagogiske konklusion gemmes via visitationsskemaet, så længe kursisten går på sprogcenteret. Konklusionen skal fokusere på de forhold, der har været afgørende for valget af indplacering, samt evt. opmærksomhedspunkter i tilfælde af tvivl ved indplaceringen. Eventuelle materialer fra afdækning af kursistens sproglige færdigheder kan indskannes og gemmes digitalt på kursistens sag, fx hvis der er usikkerhed om indplaceringen, og visitator vurderer, at materialet kan være væsentligt ved en senere evaluering af kursistens progression og evt. omplacering.

Omplacering af kursister

Der kan efter en kortere undervisningsperiode være behov for at justere kursistens indplacering på danskuddannelsen. Det anbefales, at denne justering finder sted så hurtigt som muligt. Også efter en længere periodes undervisning kan skift af danskuddannelse komme på tale, hvis indlæringshastighed taler for det. Omplacering kan også blive relevant, fordi kursistens helbredsmæssige situation eller vedkommendes mål med at lære dansk ændrer sig. Omplacering af kursister skal altid ske i dialog mellem kursist, underviser og visitorator, og ved revurdering af kursistens indplacering kan der foretages yderligere sproglig afdækning. En ny indplacering skal også i sådanne tilfælde ske efter laveste kompetence. Omplaceringen skal endvidere ske i dialog med henvisende myndighed.

Genstartere

Nogle kursister kommer tilbage til sprogcenteret for at genoptage deres danskuddannelse (enten på samme eller et andet sprogcenter) efter en længere pause, fx på mere end 6 måneder. Det anbefales, at visitorator foretager en afdækning af kursistens aktuelle dansksproglige niveau for at afklare, hvordan kursisten kan genoptage sprogundervisningen. Som udgangspunkt bør kursisten fortsætte på samme danskuddannelse og modul som tidligere. Der kan imidlertid være tilfælde, hvor et danskuddannelsesskift vil være hensigtsmæssigt for at fremme kursistens udbytte. Det kan fx være i tilfælde, hvor kursisten har glemt dele af sproget i den mellemliggende periode eller har haft meget fravær eller langsommere progression end forventet. Det anbefales derfor, at visitorator sammen med kursisten afklarer vedkommendes reelle muligheder for at fortsætte sin danskuddannelse, herunder tid til hjemmearbejde, mødestabilitet og aktiv deltagelse i undervisningen.

Visitation i grupper

Visitorator kan vælge at afdække flere kursisters skriftlige færdigheder samtidig i en gruppevisitation, hvis det skønnes pædagogisk hensigtsmæssigt. Der skal dog altid ske en individuel vurdering af den enkelte kursists faktiske sproglige forudsætninger for deltagelse i danskuddannelse forud for DU- og modulindplacering, fx læsekompetencer eller formel sproglig viden. En afdækning af kursistens faktiske sproglige forudsætninger for deltagelse i danskuddannelse kan i nogle tilfælde afdækkes via den generelle visitationsamtale og i andre tilfælde kræve en uddybende individuel sproglig afdækning.

Visitation online

Nye kursister til danskuddannelserne bør så vidt muligt visiteres ved fysisk fremmøde. Visitation online kan dog i nogle tilfælde være en fleksibel løsning, men som i udgangspunktet kun bør anvendes til at visitere kursister med Danskuddannelse 2- eller 3-profil.

Kursisten skal vise billedlegitimation før visitationen sættes i gang, og visitorator skal sikre, at kommunikationen med kursisten kan foregå uden væsentlige problemer, der kan medvirke til usikkerhed om indplaceringen.

Visitorator skal sikre, at kursisten ikke får hjælp til at løse opgaver til sproglig afdækning under visitationen.

Ved tvivl om danskuddannelses- eller modulindplacering indkaldes kursisten til yderligere visitation ved fysisk fremmøde, hvor der fx kan foregå en grundigere sproglig afdækning.

Anvendelse af SIRI's visitationsmateriale (2022) til visitationer online

Det er tilladt at anvende SIRI's nye visitationsmateriale i forbindelse med visitationer online, hvis det sikres, at materialet ikke mangfoldiggøres. Visitator må ikke tilsende kursisten visitationsmaterialet, og materialet må ikke deles via drev eller lignende, som kursisten kan downloade materialet fra.

Pædagogiske anbefalinger ved visitation af kursister online

Materialet kan anvendes, ved at visitator deler de relevante sider i materialet via sin skærm. Det anbefales, at visitator udvælger de opgaver, som kun fylder én side ved delt skærm.

Ved afdækning af kursistens skrivefærdigheder kan visitator vise opgaven på skærmen, og kursisten kan skrive en besvarelse enten i chatten i den onlineplatform, der anvendes, eller i et delt drev, fx Google. Denne metode har den fordel, at visitator kan følge kursistens skrivetempo og strategier til opgaveløsningen.

Ved afdækning af kursistens læsefærdigheder:

- Visitator kan vise kursisten på skærmen, hvad vedkommende skal læse op.
- I materialet *Visitationsmateriale Del 1 – til indplacering på danskuddannelserne til voksne udlændinge m.fl. (2022)* findes der en læseopgave, hvor kursisten skal læse en tekst og mundtligt besvare spørgsmål til teksten.
- Der kan fx anvendes en clozeopgave, hvor visitator beder kursisten om at skrive de ord, der skal indsættes, på et papir, som efterfølgende vises til visitator på skærmen. Visitator gennemgår opgaven sætning for sætning, hvor kursisten peger på sin liste og eventuelt siger det valgte ord højt.

DEL II

Uddybet gennemgang af retningslinjerne for visitation og indplacering på danskuddannelserne

2.1 Indplacering på danskuddannelse

Visitorator danner sig på baggrund af kursistens oplysninger om generelle forudsætninger en idé om valg af danskuddannelse. Den sproglige afdækning bruges til at kvalificere den endelige indplacering pædagogisk. Hvis kursisten tidligere har deltaget i danskuddannelse, vil det være relevant at spørge til forløbet, fordi det kan give visitorator en indikation af, hvordan kursisten har klaret sig ved en tidligere indplacering.

Den endelige indplacering må dog, som nævnt ovenfor, altid bero på en individuel helhedsvurdering af den enkelte kursists reelle muligheder for størst progression i danskuddannelsessystemet. I visse tilfælde kan en forsøgsvis indplacering på en danskuddannelse, som visitorator umiddelbart vurderer muligvis vil være enten for svær eller for let for kursisten, dog alligevel være en relevant og saglig overvejelse. I sådanne sager skal sprogcenteret sørge for, at underviseren får besked, og kursisten følges, således at vedkommende hurtigst muligt kan omplaceres, hvis det skønnes nødvendigt.

Indplacering på Danskuddannelse 1 eller 2?

Hvis den generelle afdækning i samtalen peger på Danskuddannelse 1, fx pga. ingen eller svag skolebaggrund, skal det altid afdækkes, om kursisten alligevel har tilegnet sig tilstrækkelige læsefærdigheder på det latinske alfabet til at blive indplaceret på Danskuddannelse 2.

Oplysninger om 'ingen skolebaggrund' vil umiddelbart pege i retning af, at kursisten ikke læser det latinske alfabet, men kursisten kan have lært sig læsning på et skriftsprog med latinsk alfabet på anden vis, og det skal derfor afdækkes, i hvilken grad kursisten har tilegnet sig sådanne læsefærdigheder. Oplysninger om flere års skolebaggrund på et modermål, der skrives med det latinske alfabet, er omvendt ikke nødvendigvis lig med, at kursistens har tilegnet sig tilstrækkelige læsefærdigheder til at klare sig på Danskuddannelse 2.

Visitorator skal altid sikre sig ved passende sproglig afdækning, at kursisten faktisk har tilstrækkelige læsefærdigheder på det latinske alfabet til at blive indplaceret på Danskuddannelse 2.

Sproglig afdækning mellem Danskuddannelse 1 og 2

Kursistens tidsforbrug og sikkerhed ved læsning er udslagsgivende. Meget langsom og usikker læsning peger mod Danskuddannelse 1. Det gælder såvel læsning af sammenhængende tekst som læsning af ordlister fra SIRI's visitationsmateriale (2022). Desuden skal læsehastighed ved læsning af tekst med latinsk alfabet være i et tempo, så kursisten vil kunne følge med i undervisningen på Danskuddannelse 2. En kursist, som læser hurtigt og sikkert på det latinske alfabet, indplaceres, når øvrige indikatorer også taler herfor,

på Danskuddannelse 2. Hvis kursisten oplyser at kunne lidt engelsk, kan en nem engelsk tekst anvendes. Der findes opgaver til denne type sproglig afdækning i SIRI's *Visitationsmateriale Del I* (2022).

En kursist, der indplaceres på Danskuddannelse 2, skal desuden kunne skrive sit navn og efternavn uden forlæg, telefonnummer og adresse med forlæg og kunne bogstavnavnene i vilkårlig rækkefølge. Visitator kan fx bede kursisten om at udfylde den del af visitationsskemaet, der vedrører kursistens personlige data. Her kan visitator ligeledes vurdere kursistens skrivetempo, brug af store og små bogstaver og skrivevanthed, fx om bogstaverne står nogenlunde på linjen, og om de skrives eller snarere 'tegnes'.

Indplacering på Danskuddannelse 2 eller 3?

Forventet hurtig progression hos kursisten er udslagsgivende for visitators valg mellem Danskuddannelse 2 og Danskuddannelse 3. Kursister, der indplaceres på Danskuddannelse 2, forventes generelt at have en langsommere progression end kursister på Danskuddannelse 3.

I afdækningen af kursistens generelle forudsætninger har visitator fået et indtryk af kursistens selvstændighed og skolevanthed. Som hovedregel vil unge kursister, der indplaceres på Danskuddannelse 3, som minimum have grunduddannelse svarende til gymnasialt niveau. Ældre kursister vil typisk have en mellemlang eller lang videregående uddannelse og en skolevant profil. For mange kursister vil alder spille en væsentlig, men ikke afgørende, rolle for valg af indplacering. Desuden bør længden af kursistens ophold i Danmark reflekteres i vedkommendes dansksproglige niveau, selv om kursisten ikke tidligere har deltaget i danskuddannelse. Erfaringsmæssigt har en kursist, der har været i landet flere år uden at have samlet særlig meget sprog op, kun en ringe sproglig opmærksomhed, hvilket erfaringsmæssigt gør det svært at følge med på Danskuddannelse 3. Den endelige indplacering må dog, som nævnt ovenfor, altid bero på en individuel helhedsvurdering af den enkelte kursists reelle muligheder for størst progression i danskuddannelsessystemet.

Sproglig afdækning mellem Danskuddannelse 2 og 3

Kursister, der indplaceres på Danskuddannelse 3, forventes at have et systematisk kendskab til, fx ordklasser, grammatiske kategorier og morfologi. De fleste kursister har opnået en sproglig strukturforståelse ved formelt at have tillært et fremmedsprog, der strukturmæssigt ligner dansk, fx et germansk, slavisk eller romansk sprog. Nogle få kursister kommer med et modersmål, der strukturmæssigt ligner dansk, men uden at have tilegnet sig et fremmedsprog systematisk. Erfaringsmæssigt er det svært for disse kursister at følge med på Danskuddannelse 3, da deres formelle modersmålskompetencer ikke nødvendigvis giver dem den nødvendige sprogforståelse. Visitator må derfor afdække, om kursisten kan demonstrere tilstrækkelig sproglig opmærksomhed og formel sprogforståelse, fx ved at kunne udpege forskellige ordklasser og bøjningsformer i en tekst, vedkommende forstår. Hvis kursisten skønnes at kunne klare sig, og alt andet i øvrigt taler for det, kan vedkommende forsøgsvis indplaceres på Danskuddannelse 3. Der findes opgaver til denne type sproglig afdækning i SIRI's *Visitationsmateriale Del I* (2022). For at kunne følge med på Danskuddannelse 3 kræves der desuden et højt niveau af læsefor-

ståelse hos kursisten. Visitator laver derfor en afdækning af kursistens læsefærdigheder. Kursisten skal kunne udlede sammenhæng både grammatisk inden for teksten (kursisten kan udpege pronomener i en sætning og redegøre for, hvem eller hvad det refererer til) og inddrage sin viden om verden i læsningen (dvs. i stor udstrækning selv 'udfylde huller' ved læsning af tekster). Visitator kan fx bede kursisten udpege pronomener i en sætning og spørge, hvad de refererer til inden for teksten, eller udpege verber i en sætning og spørge til bøjningsform. Hvis kursisten sikkert udpeger ordklasser eller bøjningsformer og sikkert kan svare på spørgsmål til tekstsammenhæng eller generel indholdsforståelse, peger det på en Danskuddannelse 3-profil, hvorimod en mere usikker præstation vil pege på Danskuddannelse 2.

Visitator bør også være opmærksom på, om kursisten på eget initiativ har forsøgt at lære noget dansk. Et længere ophold i Danmark, hvor kursisten ikke har samlet nogen basale fraser eller ordforråd op, kan være en vigtig indikation af en manglende sproglig opmærksomhed, der peger væk fra Danskuddannelse 3.

Kursistens eventuelle uddannelsesperspektiv i forbindelse med indplacering

Kursistens uddannelsesbaggrund og/eller eventuelle uddannelsesønsker kan tages med i betragtning, men ikke alene afgøre den endelige indplacering på en danskuddannelse.

Nogle kursister har på baggrund af deres uddannelsesbaggrund forventninger til indplacering og eget progressionspotentiale og ofte planer om videre uddannelse i Danmark. Det er visitators opgave at lave den sproglige afdækning og vurdering så tilpas grundig, at den kan bruges til at forklare visitators valg af danskuddannelse for kursisten.

I fald det er visitators vurdering, at kursisten ikke passer på Danskuddannelse 3, men vedkommende har et uddannelsesmål, kan visitator evt. forklare kursisten, at det også kan være muligt at få adgang til uddannelse fra Prøve i Dansk 2. Det er dog ikke en opgave i visitationen at lave uddannelsesvejledning som sådan. Det anbefales, at visitator forsøger at begrunde valget af danskuddannelse på baggrund af den sproglige afdækning med vægt på, at Danskuddannelse 3 kræver nogle særlige forudsætninger, som kursisten ikke mestrer, og at Danskuddannelse 3 derfor ikke vil være den danskuddannelse, hvor kursisten får størst udbytte. Visitator bør dog samtidig nævne for kursisten, at en omplacering til Danskuddannelse 3 vil være en mulighed, hvis det alligevel skulle vise sig at være en reel mulighed for kursisten at gennemføre.

Hvis visitator derimod vurderer, at kursisten muligvis med en særlig stor indsats kan klare sig på Danskuddannelse 3, og det er kursistens ønske på grund af et uddannelsesmål, kan visitator lade uddannelsesmålet udgøre 'tungen på vægtskålen' og vælge at indplacere kursisten på Danskuddannelse 3 og samtidig tale med kursisten om risikoen for en omplacering, hvis vedkommende alligevel ikke kan klare uddannelsens krav til fx skriftlighed og hurtig progression.

Personlige forhold med betydning for indplacering

Visitators afdækning af kursistens generelle forudsætninger bør særligt i tvivlstilfælde også inddrage personlige forhold. Fx kan det blive en saglig og relevant beslutning at indplacere en kursist, som egentlig har en oplagt Danskuddannelse 3-profil, på Danskuddannelse 2 på grund af konkrete belastende sociale, arbejdsmæssige eller familiære forhold. Visitorator må være opmærksom på, at disse forhold kan ændre sig for kursisten i løbet af danskuddannelsen, hvorfor det kan blive nødvendigt at reorganisere kursisten, hvis kursistens danskuddannelsesplacering i overvejende grad er begrundet i personlige forhold.

Kursistens arbejdssituation

Arbejdsmæssige forhold, som fx skiftende arbejdstider, meget overarbejde eller stor rejseaktivitet, kan indgå i visitators overvejelser ved indplacering af en kursist på Danskuddannelse 3, hvor der forventes tid til lektielæsning og studieaktiviteter uden for undervisningstiden. Hvis en kursist ikke har tid til at møde regelmæssigt eller forberede sig til undervisningen, vil vedkommende med stor sandsynlighed ikke få det maksimale udbytte af undervisningen. Danskuddannelse 2 fremfor Danskuddannelse 3 kan i sådanne tilfælde derfor være en både relevant og saglig overvejelse.

Helbredsmæssige, sociale og familiære forhold

Store helbredsmæssige problemer af fysisk eller psykisk karakter eller belastende sociale eller familiære forhold kan få stor betydning for kursistens muligheder for aktiv deltagelse i undervisningen og fremmødestabilitet og dermed pege på Danskuddannelse 2 fremfor Danskuddannelse 3. Visitorator bør derfor være opmærksom på, om der er noget af det, kursisten fortæller om sig selv, der kan give mistanke om problemer af fysisk og psykisk art. Det anbefales, at visitorator spørger til følsomme personlige forhold med stor forsigtighed, og kun hvis det skønnes at have relevans for en undervisningssammenhæng.

Alder

For mange kursister vil alder spille en væsentlig, men ikke afgørende, rolle for valg af indplacering. Typisk har yngre kursister en hurtigere progression end ældre. Unge kursister, der indplaceres på Danskuddannelse 3, forventes som minimum at have en grunduddannelse svarende til gymnasialt niveau. Ældre kursister vil typisk have en mellemlang eller lang videregående uddannelse og en skolelevant profil.

2.2 Information til kursisten om deltagelse i danskuddannelse

Det anbefales at vente med at informere yderligere om danskuddannelsernes opbygning mv., til *efter* den endelige indplacering er foretaget. Erfaringsmæssigt er det lettere for visitorator at målrette den information, som kursisten har brug for, når man kender den endelige indplacering.

Der er oftest afsat en begrænset tidsramme for visitationssamtalen, hvorfor visitorators prioritering og målretning af den informationsmængde, der gives i visitationen, er vigtig

for kursistens maksimale udbytte af samtalen. Visitator orienterer efter valg af danskuddannelse i passende omfang kursisten om den relevante danskuddannelses modulopbygning, herunder hvor lang tid det normalt tager at gennemføre uddannelsen. Visitator gør samtidig opmærksom på, at nogle kursister vil kunne gennemføre uddannelsen på kortere tid end sprogcenterets gennemsnitlige gennemløbstider for de enkelte moduler, mens andre har behov for lidt mere tid, og at uddannelsen, herunder også modultest-tidspunktet, så vidt muligt vil blive tilrettelagt individuelt.

Ligeledes orienterer visitator kursisten om de formelle krav, der er relevante for vedkommendes deltagelse i danskuddannelse. Informationerne bør gives på en måde, der er afpasset kursisten og den tid, der er til rådighed. I- og S-kursister har typisk ikke behov for samme informationer, da deres deltagelse i danskuddannelse er omfattet af forskellige regelsæt.

Mange kursister har brug for at få forklaret gældende administrative regler for deltagelse i danskuddannelse grundigt, og det kan derfor være nødvendigt at formidle eller gentage mere generelle informationer ved en opfølgende lejlighed, fx som gruppevejledning, i form af en kursistpjece eller en video på hjemmesiden.

2.3 Ordblindhed

Visitator afdækker som udgangspunkt ikke for ordblindhed (dysleksi) i visitationen. Afdækning af ordblindhed er tidskrævende og forudsætter specialviden hos den person, der foretager afdækningen. Ved en begrundet mistanke om ordblindhed indstilles kursisten til afdækning for ordblindhed på sprogcenteret eller i andet regi.

BILAG

Bilag 1: Visitations- og indplaceringsskema

Side 1/2

Dato:		Visitator:	
Cpr.nr.:		Henvisningskategori:	
Navn:			
Adresse:			
Postnummer:		By:	
Mobilnummer:		E-mail:	
Nationalitet:			Modersmål:
Andre sprog:			
Ankomst til Danmark:			
Tidligere danskuddannelse:			
Antal års skolegang:	Uddannelsesniveau:	Afsluttet år:	
Uddannelse, kurser mv. i Danmark:			
Mål med danskuddannelse:			
Arbejde i Danmark:			
Arbejde i andre lande:			
Jobmål i Danmark (herunder evt. uddannelsesplaner):			
Andre forhold med relevans for indplaceringen:			

Visitations- og indplaceringsskema

Side 2/2

Sproglig afdækning til indplacering på danskuddannelse		
Basale skriftsprogsfærdigheder (DU 1/2?)		
Kan latinske alfabetnavne (ikke danske vokaler)	Ja:	Nej:
Ordlister 1 og/eller 2	Score: /20	
Læsetekst med latinsk alfabet	Sikker:	Usikker:
Evt. afdækning af modersmåsliteracitet	Sikker:	Usikker:
Skriftsprogsfærdigheder (DU 2/3?)		
Læseforståelse på fremmedsprog med latinsk alfabet	Sikker:	Usikker:
Grammatisk forståelse	Sikker:	Usikker:
Sproglig afdækning til indplacering på modul		
Læse:		
Skrive:		
Tale:		
Lytte:		
Samlet faglig konklusion for visitationen:		
Indplacering	Danskuddannelse:	Modul:
Kursisten har modtaget relevant information om deltagelse i danskuddannelse:		

Bilag 2: Danskuddannelsesmodel

